



Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. IV. De Studio & Devotione in Recitatione Horarum Requisitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

An per solos novitios huic obligationi satisfieri possit, dubitatur. Et quidem pars affirmativa est satis probabilis: sed quod novitii, uti privilegii professorum gauderent, ita quae eorumdem onera perolvere posse videntur: quamquam ad illa non teneantur.

28. Vox recitantis horas debet esse intelligibilis, seu audibilis per se, & sepositi impedimentis juxta Doctores communiter precipitur enim oratio vocalis, qualis non est, nisi ex allisione aëris ad labia & dentes formetur verus sonus: hic autem debet esse per se audibilis, sive abstante, sive ab ipso saltem pronuntiante. Filucius tamen pro scrupulosi (qui etiam in manifestis sunt anxii) probabilem reputat sententiam Azorij, docentis sufficere, ut formetur vox movendo labia, etsi à nemine, etiam ipso recitante, percipi possit.

29. Habitus corporis decet assumi magis congruentem reverentiae & attentioni: potest tamen satisfieri obligationi, sive steterendo, sive stando, sive sedendo sive ambulando recitatur horae. Immo nequidem est obligatio standi aut steterendi: ubi ceremoniae id praescribunt, quae non videntur in rigore obligationis positae aut receptae: sed tantum gratiae majoris devotionis & solemnitatis.

QUESTIO IV.

De Studio & Devotione in Recitatione Horarum Requisitis.

30. INNOCENTIUS III. c. Dolentes, de Celebrat. Miss. in virtute obedientiae praecipit, ut deinum officium studiosè celebretur pariter & devotè. Quae obligatio juxta Doctores etiam afficit officium privatim recitantes. Porro ut studiosè celebretur, requiritur, ut celebretur integrè, & inter partes ejusdem horae non fiat interruptio. Ad integritatem requiritur primum ut non fiat syncopa, id est, ut non omitantur verba. Secundo, ut non fiat mutilatio syllabarum. Synopatio, si enormis sit est peccatum mortale, praesertim in officio publico: mutilatio syllabarum, praesertim ultimum, non tam facile est mortalis. Immo secundum Lessium & alios, etsi notabilis sit, tantum est venialis, aut, si involuntaria sit, nullum peccatum est: eò quod non violetur praecipuum in re gravi, cum maneat integra precum substantia, sensusque & significatio verborum perseveret. Quod quidem admitti potest, ordinariè loquendo, saltem quando mutilatio sit circa ultimam syllabam. Ad syncopationem & mutilationem quoque spectat, si in officio, choraliter recitando, pars una suum verbum incipiat, antequam altera suum finiverit.

31. Integritati tamen non obstat, quod officium, sciam extra chorum, recitetur alter-natim cum socio, prout declarat praxis Ecclesiae: adeò ut non sit curandum, etiam si alter ad horas non sit obligatus, vel etsi sit distractus. Quod si sint plures duobus, non potest unus legere primum versum, secundus secundum & tertius tertium: sed juxta usum & praxim Ecclesiae, duplici dumtaxat inter eos facto choro, alterutrum recitare debent. Perinde autem est, si plures sint ex una parte, sive pauciores. Hic modus etiam applicari potest ad ea, quae ex voto vel poenitentia sunt legenda.

32. Praeterea probabilius satisfacit, qui attentè audiens, quae ab alia chori parte recitantur, submisè recitat suam partem. Hanc enim simpliciter legit, & quamvis eam sociis non communicet, socii tamen communicant ei partem suam. Non posse tamen talis percipere distributiones, saltem integras, (Suarez, Bonacina, & alii assignant medietatem pro sola praesentia in choro) nisi fundatio, privilegium, vel praescripta consuetudo canonicas ad solam praesentiam obliget pro obtinendis distributionibus, & officium dici debet solum per vicarios.

33. Econtra si quis, partem suam altè & distinctè recitans, non percipiat, quantumvis conetur, partem, quam socius vel pars altera chori legit, censet Saa V. Hora Canonica n. 9. talem satisfacere nihilque esse supplendum: sed hoc in rigore est fallum: nam talis non magis cum aliis communicat, quam surdus, qui omnino censendus est non satisfacere (quidquid Bassus oppositum censet non improbabile post alios, quos citat V. Hora Canonica n. 13.) utpote nullatenus particeps communicationis choralis, veluti per auditum faciendae: equidem monet Layman l. 4. Tr. 1. c. 5. n. 8. non esse scrupulosè repetenda, si quaedam minoris momenti non distinctè percipiuntur.

34. Hinc, quae suppleuntur per organa, & instrumenta musica, sunt privatim recitanda: ideoque non incongruè alibi à cantoribus altè voce nomine chori suppleuntur. Si militer impeditus inthurificando, transferendo libros &c. debet supplere, quae nec legit, nec auditur, ut habet usus & opinio communior: etsi Reginaldus, Layman supra n. 7. & alii putent absque hoc satisfacere. Quod saltem verum est quoad obtinendas distributiones.

35. Interruptio sine causa facta inter partes ejusdem horae tantum est venialis, etsi notabilis sit, ut habet probabilior sententia: quia continuatio videtur tantum quid accidentale & minoris momenti: cum singulae partes habeant suum pondus & significationem, sintque per se quaedam preces seu laudes. Si adfit justa causa, nulla later culpa v.g. praecipuum superioris, vel charitas ad aliquid faciendum, quod commode nequit differri, interponatur brevis & pia

bilominus persolvi alter-natim cum socio. Quid agendum, si sint plures duobus. An et quae possit talis recipere distributiones. Partem suam altè recitans, sed oppositè chorum non audiens satisfacere non videtur. Hinc quae suppleuntur per organa, privatim sunt recitanda. Idem est de quo supra n. 7. quae sturificator nec audit nec legit. Interruptio etiam notabilis non est nisi venialis. Et data causa, nullum peccatum.

32. Datus dicit alteri chori partem attentè audiens & suam submisè legens. An et quae possit talis recipere distributiones.

33. Partem suam altè recitans, non percipiat, quantumvis conetur, partem, quam socius vel pars altera chori legit, censet Saa V. Hora Canonica n. 9. talem satisfacere nihilque esse supplendum: sed hoc in rigore est fallum: nam talis non magis cum aliis communicat, quam surdus, qui omnino censendus est non satisfacere (quidquid Bassus oppositum censet non improbabile post alios, quos citat V. Hora Canonica n. 13.) utpote nullatenus particeps communicationis choralis, veluti per auditum faciendae: equidem monet Layman l. 4. Tr. 1. c. 5. n. 8. non esse scrupulosè repetenda, si quaedam minoris momenti non distinctè percipiuntur.

34. Hinc, quae suppleuntur per organa, & instrumenta musica, sunt privatim recitanda: ideoque non incongruè alibi à cantoribus altè voce nomine chori suppleuntur. Si militer impeditus inthurificando, transferendo libros &c. debet supplere, quae nec legit, nec auditur, ut habet usus & opinio communior: etsi Reginaldus, Layman supra n. 7. & alii putent absque hoc satisfacere. Quod saltem verum est quoad obtinendas distributiones.

35. Interruptio sine causa facta inter partes ejusdem horae tantum est venialis, etsi notabilis sit, ut habet probabilior sententia: quia continuatio videtur tantum quid accidentale & minoris momenti: cum singulae partes habeant suum pondus & significationem, sintque per se quaedam preces seu laudes. Si adfit justa causa, nulla later culpa v.g. praecipuum superioris, vel charitas ad aliquid faciendum, quod commode nequit differri, interponatur brevis & pia

& pia

& pia meditatio vel oratio-jaculatoria gratia excitanda devotionis &c.

36. Licitum tamen est privatim separare matutinum à laudibus ut habet communis consuetudo, primæ constitutioni conformis, quæ tamen consuetudo non habet locum in separandis nocturnis, etsi olim probabilius separari solitis: quamquam factis videretur posse fieri interruptio inter illos quam inter partes alterius horæ. Dum autem matutinum eorsim à laudibus legitur, decenter consuevit concludi collecta, sicut parvæ horæ; de quo tamen non extat præceptum aut rubrica. Ita Bonacina contra nonnullos.

37. Petes: An qui interruptit officium animo repetendi jam lecta, satisficiat, si postea non repetat, sed solum sequentia adjungat? Resp. conformiter ad dicta in materia de legibus disp. 3. n. 80. probabilius satisficere, saltem si postea mutet propositum, & jungat cetera: quia, quæ recitavit totum id, ad quod tenebatur.

38. Alterum, quod c. Dolentes præcipitur, erat devotio sive attentio & reverentia. Supposito autem ex dictis disp. præc. n. 31. ad orationem ex præcepto divino graviter obligatoriam, sub mortali requiri attentionem internam, dubium est, an ad orationem ex solo præcepto Ecclesiastico obligantem, videlicet ad horas canonicas prædicta attentio requiratur: Et quidem communior, securior & magis pia opinio asserit requiri, & sufficere aliquam ex iis, quas sup. disp. præc. n. 30. recensuimus: aded ut voluntariè distractus per notabilem partem divini officii obligatorii graviter peccet, & teneatur, per se loquendo, ad repetitionem: immo, juxta plerosque, etiam ad restitutionem fructuum beneficii: quod postremum tamen varii auctores hujus sententiæ non admittunt.

39. Requiritur tamen, ut distractio interna sit perfectè voluntaria, sive quia directè voluta, sive quia voluta interpretativè, dum quis perfectè advertit, non solum, quid cogitet, sed insuper, quod per hoc distrahatur, seu divertatur ab oratione, & tamè negligit cor ad Deum revocare. Quod notandum maxime pro scrupulosis, qui non debent facile quidquam repetere, etsi in fine psalmi vel horæ advertant se fuisse distractos, præsertim cum in repetitionibus eadem imperfectiones subesse soleant. Quæ tamen mente ad Deum revocata tunc pergendum est sine ulla turbatione vel anxietate.

40. Nihilominus censè valdè probabile ab ecclesia non præcipi attentionem internam, sed solum externam, ut scilicet servetur forma orationis & abstinetur ab operibus externis, cum quibus interna attentio nequit consistere, verbaque rectè pronuntiantur. Sic Lugo, Cobinck & plures alii, & probabile censent varii auctores oppositæ sententiæ. Ratio est: quia ecclesia non præci-

pit actus internos, qui tantum requiruntur, ut opus externum honestè & virtuosè fiat, prout solum requiritur attentio ad externam veram orationem; et potè quæ non minus sine atceptione in specie sua morali subsistit, quam exhibitio libelli supplicis, sacrificij, absolutio &c. sine attentione facta. Deinde quamdiu potestas ecclesiæ non sufficienter probatur se extendere ad actus illos internos, qui ad externum tantum requiruntur, ut virtuosè fiat, standum est pro libertate. Aliud est de illis actibus, qui sunt absolute necessarii, ut actus externus liberè & humano modo ponatur. Quare sub præceptum lectionis horarum censetur cadere intentio orandi seu Deum colendi: adeoque non satisficere, qui cum externa devotione materialiter tantum, aut historice vel fictè horas recitaret.

Præterea alioquin mortaliter peccaret, & ad repetitionem teneretur, qui officij partem notabilem legisset cum distractione venialiter culpabili; ut potè qui non possuisset actum orationis. Denique voluntariè distractus in precibus liberis ne quidem venialiter peccaret: non enim esset distractus in vera oratione.

Non obstat I. quod oratio sit essentialiter actus religionis, adeoque honorationis Dei; sit autem potius inhonoratio, dum adest voluntaria distractio. Nam equidem manere potest materialiter & ex objecto actus religionis & honorationis; per talentem autem facile sit inhonorari Deum ratione circumstantiæ vitiolæ, ut patet in sacrificio cum irreverentiâ, etiam exteriori, oblato, quod nihilominus manet actus religionis, etsi formaliter non virtuosus.

Non obstat etiam c. Dolentes, illud enim taxat indevotiones externis sub officio chori, v.g. fabulas &c. præcipiens devotionem, scilicet externam, & à prædictis abstinentiam.

QUESTIO V.

De Causis à Recitatione Horarum Excusantibus.

PRIMò excusat notabilis infirmitas ejusdem periculum, ecclesiæ non volente cum tanto incommodo ad horarum recitationem nos obligare. Secus est de levi infirmitate, v.g. dolore capitis, stomachi, pedoris &c. alias capitis & linguæ operationes non impediende. Facilius tamen excusat infirmitas nõ aded gravis à recitatione publica in choro, quam à privata. In dubio de gravitate morbi, salve periculi standum est iudicio medici: qui si & ipse de eadem dubitet, putat probabiliter Bonacina cum aliis contra Suarez infirmum excusari; ut potè qui in observantia præcepti Ecclesiastici non tenetur se gravi periculo exponere contra

Potesse separari matutinum à laudibus.

Commodum officij collecta à claudendum.

Interrumpens animo repetendi, satisficere, etsi non repetat lecta.

Ad horas requiritur attentio.

Secundum communio, relictam in mente. Quia deficiente varii contra alios censent faciendam fructuum restitutionem.

Modo distractio sit perfectè voluntaria, quando scilicet voluntarius pro scrupulosis.

Probabile tamen est ex præcepto Ecclesiæ solum requiri externam.

Quæ reprobatur.

Manet equidem honoratio religionis.

Neque contradicit c. Dolentes.

Excusat infirmitas, sed de levi.

In dubio de gravitate morbi, quid agendum.